

ОСНОВИ БІЗНЕСУ

Лекція 2.

Форми організації бізнесу

Класифікація підприємницьких структур

За формою власності:

- ✓ приватне підприємство;
- ✓ підприємство колективної власності;
- ✓ комунальне підприємство;
- ✓ державне підприємство;
- ✓ підприємство, засноване на змішаній формі власності;

За способом утворення (заснування):

- ✓ унітарні підприємства;
- ✓ корпоративні підприємства;

За кількістю працюючих та обсягом валового доходу від реалізації продукції за рік:

- ✓ малі підприємства;
- ✓ середні підприємства;
- ✓ великі підприємства.

Підприємство характеризується наступними ознаками

- 1) самостійність у системі господарства країни;
- 2) підприємство має самостійний баланс, розрахунковий рахунок у банку, печатку з назвою підприємства, товарний знак (для промислових підприємств);
- 3) підприємство має закінчений цикл відтворення, тобто його продукція може в умовах поділу праці набувати форми товару;
- 4) підприємство має свій трудовий колектив з його специфічними інтересами.

Види підприємств

- приватне підприємство, засноване на власності фізичної особи;
- колективне підприємство, засноване на власності трудового колективу підприємства;
- господарське товариство;
- підприємство, яке засноване на власності об'єднання громадян;
- комунальне підприємство, засноване на власності відповідної територіальної громади;
- державне підприємство, засноване на державній власності, у тому числі казенне підприємство.

Підприємства можуть об'єднуватися в:

- **асоціації** — договірні об'єднання, створені з метою постійної координації господарської діяльності. Асоціація не має права втручатися у виробничу і комерційну діяльність будь-кого з її учасників;
- **корпорації** — договірні об'єднання, створені на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів, з делегуванням окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників;
- **консорціуми** — тимчасові статутні об'єднання промислового і банківського капіталу для досягнення спільної мети;
- **концерни** — статутні об'єднання підприємств промисловості, наукових організацій, транспорту, банків, торгівлі тощо на основі повної фінансової залежності від одного або групи підприємців;
- **інші об'єднання** за галузевим, територіальним та іншими принципами.

Господарські товариства — це підприємства, установи, організації, створені на засадах угоди юридичними особами і громадянами шляхом об'єднання їхнього майна та підприємницької діяльності з метою одержання прибутку.

До господарських товариств належать:

- акціонерні товариства;
- товариства з обмеженою відповідальністю;
- товариства з додатковою відповідальністю;
- повні товариства;
- командитні товариства.

Порівняльна характеристика організаційно-правових форм господарських товариств (початок)

Характеристика	АТ	ТОВ	ТДВ	ПТ	КТ
Початковий капітал	статутний фонд, розділений на частки рівної номінальної вартості (акції)	статутний фонд, розділений на частки, будь-які за розміром	статутний фонд, розділений на частки, будь-які за розміром	капітал з виділенням часток, будь-яких за розміром	капітал з виділенням часток, будь-яких за розміром
Розмір статутного фонду (капіталу)	1250 мінімальних заробітних плат	100 мінімальних заробітних плат	100 мінімальних заробітних плат	не встановлені	не встановлений
Частка статутного фонду (капіталу), яку потрібно внести до реєстрації	50% - ЗАТ, 30% - ВАТ	30%	30%	не встановлена	кожний з вкладників - не менш 25% свого внеску
Види внесків	грошові або майнові	будь-які	будь-які	будь-які	повні товариші - будь-які внески, вкладники - тільки грошові чи матеріальні внески
Установчі документи	установчий договір і статут	установчий договір і статут	установчий договір і статут	установчий договір	установчий договір

Порівняльна характеристика організаційно-правових форм господарських товариств (закінчення)

Характеристика	АТ	ТОВ	ТДВ	ПТ	КТ
Відповідальність учасників	обмежена: в межах суми, сплаченої за акції	обмежена: в межах внеску в статутний фонд	додаткова: учасники несуть додаткову відповідальність належним їм майном у межах, визначених установчими документами	повна: учасники відповідають по боргам товариства всім своїм майном, на яке може бути звернено стягнення	є дві категорії учасників: учасники з повною відповідальністю і вкладники, які несуть відповідальність у межах внеску в статутний фонд
Керівні органи	загальні збори акціонерів, спостережна рада, правління, ревізійна комісія	збори учасників, дирекція (директор), ревізійна комісія	збори учасників, дирекція (директор), ревізійна комісія	керування здійснюється самими учасниками	керування здійснюється самими учасниками
Корпоративні права	акції	частки у статутному фонді	частки у статутному фонді	частки в капіталі	частки в капіталі
Характер відносин між учасниками	об'єднання капіталів	об'єднання капіталів + особовий елемент	об'єднання капіталів + особовий елемент	об'єднання осіб	об'єднання осіб + капіталістичний елемент

Нові форми підприємницької діяльності

Венчурне підприємництво — це діяльність невеликих компаній, які працюють над цільовими інженерними розробками, впровадженням інновацій з метою одержання високого прибутку. В основі їхньої діяльності лежить ризик.

Інжиніринг — система надання послуг фірмою-консультантом (проекування, встановлення обладнання та інше).

Лізинг — це форма довгострокової оренди машин, транспортних засобів та інших засобів виробництва.

Технопарки — це одна з найпоширеніших у США та Західній Європі форм венчурного підприємництва. Прикладом є науково-виробничий центр, створений на базі Стенфордського університету в Каліфорнії, який зосереджує близько трьох тисяч середніх і малих електронних фірм.

Торговельна мережа — це два і більше магазинів, які продають товари аналогічного асортименту під єдиним загальним контролем і мають спільну службу постачання.

Франчайзинг — надання невеликій фірмі, яка є самостійною юридичною особою, великою фірмою права діяти під її торговельною маркою.

До малих підприємств належать

- ❖ у промисловості та будівництві - з чисельністю працюючих до 200 осіб;
- ❖ в інших галузях виробничої сфери - з чисельністю працюючих до 50 осіб;
- ❖ у науці і науковому обслуговуванні - з чисельністю працюючих до 100 осіб;
- ❖ у галузях невиробничої сфери - з чисельністю працюючих до 25 осіб;
- ❖ у роздрібній торгівлі - з чисельністю працюючих до 15 осіб.

Ключові визначення до лекції 2

Акціонерне товариство	Підприємство
Асоціація	Повне товариство
Венчурне підприємництво	Синдикат
Господарське товариство	Статут підприємства
Інжиніринг	Статутний фонд (капітал)
Картель	Технопарк
Командитне товариство	Трест
Концерн	Товариство
Консорціум	Товариство з додатковою відповідальністю
Кооператив	Товариство з обмеженою відповідальністю
Корпорація	Торговельна мережа
Лізинг	Франчайзинг
Одноосібне володіння	Холдинг
Орендне підприємство	
Партнерство	